

Reválides

La carrera de obstáculos que marca la LOMCE

EVALUACIONES ORIENTATIVAS

Primaria

9 años

Tercero de Primaria

Al final del curso 2015-16

12 años

Sexto de Primaria

Al final del curso 2015-16

ESO

16 años

Cuarto de ESO

Al final del curso 2016-17
(No será necesario superarla para obtener el título de graduado de ESO)

Al final del curso 2017-18
(Sí tendrá efectos académicos: o se aprueba o no se pasa)

Bachillerato

18 años

Segundo de Bachillerato

Al final del curso 2016-17
(No será necesario superarla para obtener el título de Bachiller. Sí será necesario superarla para el acceso a la Universidad)

Al final del curso 2017-18
(Será necesario superarla para el título de Bachiller y para el acceso a la Universidad)

izquierda **unida**
área de educación

Tot i que el Congrés va rebutjar el passat 5 d'abril, amb els vots en contra del PP, l'aplicació de les revàlides establertes a la LOMCE, el Consell de Ministres en funcions va aprovar la seva implantació el divendres 29 de juliol de 2016. El Butlletí Oficial de l'Estat va publicar la [disposició 7337](#) que avala la realització de les avaluacions en el darrer curs d'ESO i Batxillerat a partir del curs 2016-2017: <https://goo.gl/Nt7jZA>

Què són les revàlides?

Les avaluacions externes i revàlides són proves d'avaluació final. La LOMCE contempla la celebració de quatre al llarg de Primària, Secundària Obligatòria i Batxillerat. Mentre que les dues primeres, en **3r i 6è de primària**, tenen un caràcter informatiu i orientador, és a dir, són de “diagnòstic”, les de **4t d'ESO i 2n de Batxillerat** tenen caràcter de revàlida. És a dir, serà necessari aprovar-les per a poder obtenir la titulació que acredita haver superat aquests estudis. Si no s'aprova l'examen de revàlida, es produeix l'expulsió del sistema educatiu sense una titulació que acrediti haver realitzat aquests estudis, o la derivació a la Formació Professional que torna a ésser considerada com una via de segon ordre.

Origen de les revàlides

Es van implantar durant la **dictadura franquista** en el pla d'estudis de 1953 (del ministre Ruiz-Giménez). Aquells que havien cursat l'ensenyament primari (de 6 a 10 anys) havien d'aprovar un examen d'Ingrés per a poder fer el anomenat Batxillerat Elemental (fins els 14 anys); i, després d'aprovar un examen final (*Revàlida de Quart*), podien accedir al Batxillerat Superior, al final del qual tornava a haver-hi una altra revàlida (*Revàlida de sisè*).

De cada 100 alumnes que van iniciar l'Ensenyament primari en 1951 (amb 6 anys), només 27 van arribar a ingressar a l'Ensenyament mitjà (amb 10 anys); 18 aprovaren la Revàlida de Batxillerat Elemental (amb 14 anys) i només 10 el Batxillerat superior (amb 16 anys); 5 van aconseguir aprovar el Preuniversitari (17 anys) i només 3 estudiants van culminar els seus estudis universitaris en 1967.

En el curs 1965-66, el percentatge d'aprovat en la revàlida de batxillerat elemental va ser del 50,3% i del 56,9% en la revàlida de batxillerat superior. Aquestes revàlides eren exàmens memorístics força temuts, que servien per a segregar i foragitar del sistema a la meitat de la població escolar i a pràcticament tots els fills i filles de la classe treballadora. D'ells i elles només arribava a la Universitat un 0,5%.

És per això que la reforma educativa del final del franquisme, la Llei General d'Educació (1970), ja intentava **superar la rigidesa** del sistema educatiu de la dictadura, davant del fracàs de les proves memorístiques, amb la supressió de les “temudes revàlides”, introduint-hi l'avaluació continuada.

Per què s'hi implanten ara?

L'avaluació i els currículums estandarditzats s'han convertit en l'objectiu fonamental de **reformes neoliberals** en tot el món que, com la LOMCE, suposadament tracten d' “eivar” els resultats educatius amb un **control burocràtic sobre les pràctiques escolars i la professió docent**. Però està sobradament demostrat que aquest tipus de proves estandarditzades només serveixen per a **fomentar un aprenentatge fonamentalment memorístic** i descontextualitzat.

Les revàlides són figures obsoletes del sistema educatiu franquista marcat per un **model educatiu basat en el classisme, la disciplina autoritària** i el control per mitjà de la por. Es sintetitzava en la dita popular de “*la letra con sangre entra*”. Un model on es cercava l'èxit individual, la submissió a

l'autoritat i l'orientació d'uns pocs als estudis d'elit, i la de la resta a ésser foragitats el més aviat possible del sistema educatiu.

Comparativa Selectivitat i Revàlida

	SELECTIVITAT	REVÀLIDA
Qui elabora l'examen?	Les comunitats autònomes amb professorat d'Universitat i Batxillerat.	Les comunitats redacten les proves però el marc general l'estableix l'Estat.
Qui el corregeix?	Professorat funcionari extern al centre (secundària i Universitat).	Professorat funcionari extern al centre. La normativa no especifica si de secundària o Universitat.
Com puntua?	La puntuació va de 0 a 14 punts (els darrers 4 estan reservats a l'alumnat que es presenta per a pujar nota).	No indica com es puntua.
Quant duren les proves previstes?	Tres dies (quatre en comunitats amb llengua cooficial). Cada examen dura 90 minuts amb 20 minuts entre sessions.	Quatre dies (cinc en comunitats amb llengua cooficial). Cada examen dura 90 minuts amb 20 minuts entre sessions.
Quantes preguntes hi ha en cada examen?	No existeix un nombre fix per examen. Totes són preguntes obertes.	15 preguntes per assignatura. Al menys la meitat són preguntes obertes. La resta, de tipus test.
Quan es convoca la prova?	Dues convocatòries anuals, ordinària i extraordinària.	Dues convocatòries anuals, ordinària i extraordinària.
Quantes assignatures hi entren i quines són optatives per a l'alumne?	Quatre d'obligatòries (Llengua Castellana i Literatura/Llengua estrangera/Història o Filosofia –a elecció–) i una matèria de modalitat (Matemàtiques, Biologia/Economia, Llatí...). Fins a quatre d'optatives per a pujar nota.	Set d'obligatòries, amb cinc de troncs generals (Llengua, idioma estranger, Història, Filosofia i Llengua cooficial a regions amb dues llengües), dues matèries troncs de modalitat i una d'específica.
Quina és la nota per a aprovar i quant compta en expedient final?	Si obté un 4 i la mitjana amb l'expedient arriba al 5, es considera aprovada. L'examen val un 40% (l'altre 60% és l'expedient acadèmic).	Aquest curs, si treu un 4 i la mitjana amb l'expedient dona 5, es considera aprovat. L'examen val un 40% (l'altre 60% és expedient acadèmic).

En què consisteixen?

La **revàlida d'ESO** examina de quatre assignatures troncales (Geografia i Història, Llengua, Matemàtiques i Llengua Estrangera) més dues d'opció i una matèria específica. Les proves tenen una durada de 60 minuts, amb descans de 15, al llarg de quatre dies. Encara que la primera versió garantia que estaria composta únicament per 350 preguntes de tipus test, una posterior revisió va deixar la prova oberta per a preguntes obertes i de desenvolupament.

La **revàlida de Batxillerat** es centra en vuit assignatures: cinc de troncales (Llengua, Història, Filosofia, Llengua Estrangera i Matemàtiques, Art o Llatí), més dues d'opció, més una altra d'específica. La durada és de 90 minuts, amb descansos de 20, al llarg de cinc dies. Atès que juguen un rol molt semblant al de l'antiga Selectivitat, s'ha abandonat el format test per a que aquestes preguntes siguin complementades per d'altres proves competencials amb problemes i comentaris de text.

La llei estableix, a més a més, que **cada universitat** té la potestat de plantejar la prova que consideri oportuna per a l'accés de l'alumnat.

Per a què serveixen?

La febre examinadora que ve creixent des de la dècada de 1990 **no s'ha traduït en l'anunciada "millora" dels resultats escolars** que produïrien aquestes proves. I és que les revàlides, per sí mateixes, no milloren ni canvien res. L'experiència dels EUA, que abusen de proves externes, indica que els resultats han sigut un desastre i la mediocritat del sistema ha quedat reforçada. **Només estan servint per a segregar i excloure** a bona part de l'alumnat que havia estat inclòs als sistemes educatius durant els darrers 50 anys, amb l'ampliació dels períodes d'educació comprensiva.

Aquestes proves volen, en última instància, **identificar, etiquetar i pre-seleccionar** des de la primària a aquell alumnat que té problemes d'aprenentatge, amb l'objectiu de la seva futura selecció definitiva a la secundària obligatòria i el batxillerat.

Aquesta és la finalitat principal. Si el seu objectiu fos millorar el procés d'aprenentatge, es farien al principi i al llarg del procés, com es fa amb l'avaluació continuada, i no al final. Si el seu objectiu fos conèixer el procés d'aprenentatge per a atendre les dificultats que en surtin, es requeriria que s'hi dotés de recursos, mitjans i personal per a personalitzar l'atenció educativa i reforçar a aquells més necessitats.

Però la imposició d'aquestes revàlides ha vingut de la mà **de la retallada de recolzament i recursos que acompanya la llei**, que ja es xifra en 8.000 milions d'euros. Si la finalitat fos diagnosticar necessitats, com es conjuga amb una retallada en educació en que ens situa, de bell nou, a la cua dels països de la UE? I amb el compromís afegit d'aquest govern amb la Troika de retallar encara més en educació fins deixar-nos en un 3,9% del PIB, quan la mitjana de la UE està en un 6,2% i països com Finlàndia superen el 7% del PIB.

És palès que el model de les revàlides no està al servei de la millora de l'educació, la qual cosa hauria d'ésser l'objectiu bàsic. Està molt més orientada a seleccionar, segregar i sancionar que a identificar els problemes i establir-hi mesures de millora.

Quins problemes comporten?

Tenen febleses pedagògiques evidents, com ara el fet que es centrin en les àrees de matemàtiques, llengua i ciències, amb la qual cosa s'hi dóna el missatge de la **prevalença d'uns continguts sobre uns altres**, d'unes àrees sobre unes altres.

Per una altra banda, només tenen en compte allò que l'alumnat fa en el moment de realitzar aquestes proves finals, reduint l'avaluació del progrés de l'alumnat al rendiment acadèmic mesurat a la prova, **sense considerar els avenços de l'alumnat en el seu procés** i menyspreant, a més a més, uns altres elements qualitius, així com les circumstàncies personals de l'alumnat, que

només poden ésser valorades adientment pel professorat que les coneix i que ha estat acompanyant el seu procés d'aprenentatge.

Quins efectes tenen?

Els efectes negatius més evidents que s'han observat a les avaluacions estandarditzades són:

- a) La pressió sobre els nens i les nenes per que tinguin **resultats acomodats a les proves**.
- b) L'**estrès** del control continu i permanent, com si només es pogués aprendre mitjançant la pressió i la por a l'examen, oblidant la curiositat i la motivació per conèixer.
- c) La des-legitimació de la funció docent i la **desconfiança vers el professorat**, atès que ja no és el professorat qui ha tingut docència directa amb l'alumnat qui l'avaluarà, doncs resulta expulsat del procés de valoració final.
- d) La degradació de continguts: **s'acaba estudiant el que és sotmès a examen**, i hom centra el temps i els esforços docents en preparar l'alumnat per a superar proves i exàmens, com ja ocorre al 2n de Batxillerat de cara a la selectivitat.
- e) El control sobre el treball del docent i la pèrdua de la seva autonomia educativa, en **convertir-se el professorat en "preparadors de proves"**.
- f) El **cost econòmic per al sistema**, tan elevat com inútil, associat a la realització de les múltiples proves externes cada any; així com el cost per a les famílies de l'alumnat que hagi suspès, quan els hi calgui pagar acadèmies per a repetir la revàlida.
- g) La injustícia per a l'alumnat, qui ha de **jugar-se en una prova externa diversos anys d'escolarització**, enfront de la funció de l'avaluació com a instrument de millora de l'educació, tot respectant la diversitat i els ritmes d'aprenentatge.

- h) El **gran negoci privat** que suposa transferir milions d'euros a grans empreses com ara Pearson, McGraw-Hill i Educational Testing, en comptes de deixar que siguin els professors i les professores qui s'ocupin de l'aprenentatge i avaluació del seu alumnat.
- i) La publicitat d'aquestes proves en rànquings, fins ara prohibida, configurant llistes de centres ordenats en funció de les puntuacions obtingudes per l'alumnat, que converteix l'avaluació en un **mecanisme de competició entre centres** i no de cooperació; **trasllada la responsabilitat d'aquests resultats als centres i al professorat**, atès que els docents són els primers responsabilitzats pels mals resultats, sense tenir en compte el conjunt de factors associats als rendiments escolars; i fomenta la possible selecció per part dels centres de cert alumnat que no els faci descendir al rànquing, **tot evitant "carregar" amb els que tenen més dificultats** d'aprenentatge i poden espatllar la posició obtinguda.

En definitiva, les revàlides responen a una concepció neoliberal que té per finalitat fonamental generar un mercat educatiu, per a que les famílies-clients puguin triar aquell centre que més avantatges competitives els hi pugui reportar i, a mitjà termini, per a assignar els recursos en funció dels resultats, tot convertint les desigualtats en cròniques i estructurals, i allunyant-s'hi del caràcter compensador que ha de tenir el sistema educatiu per tal de garantir l'equitat i la cohesió social. Ja no es tracta de millorar tots els centres, ni de garantir el dret a la millor educació de tots els nens i nenes, sinó de triar la millor mercaderia per als "meus". És la consagració de la competitivitat en educació al servei d'un darwinisme social, econòmic i polític. El triomf de l'individualisme i la competició de tots contra tots.

Les revàlides a Europa

En els darrers anys l'auge del model neoliberal, tecnocràtic i conservador en educació, centrat en proves estandarditzades, ha sigut importat acríticament al nostre país, precisament en moments en què les tals proves són debatudes, qüestionades i refutades a molts països.

Només una regió belga exigeix, a la UE, una revàlida al final de la primària que condiciona la progressió de l'alumnat. A Malta s'han eliminat

les proves que enviaven als nens i nenes a un o un altre tipus de centres de secundària. Finlàndia, Suècia i els països del centre d'Europa es basen només en les notes i en el treball realitzat durant el curs, com s'ha fet a Espanya fins l'entrada en vigor de la LOMCE.

A la UE només Estònia, Itàlia, Portugal i Anglaterra tenen revàlides en secundària amb les conseqüències que s'implanten a Espanya amb la LOMCE; a Irlanda s'atorga el títol en funció d'un examen final extern. A Gran Bretanya docents i familiars es troben actualment fent vaga per a protestar per les avaluacions-revàlides (SATs) que els hi van a fer als 6-7 anys.

Existeixen alternatives a les revàlides?

Sí. Tal com planteja el [Fòrum de Sevilla](#) és necessària una avaluació **integral** (que analitzi tots els factors que hi intervenen) del sistema educatiu, **formativa** (orientada a la millora) i que sigui més **democràtica** (participada i coneguda per la comunitat educativa i coordinada pel professorat, la direcció dels centres i la inspecció), **diversa** (l'autonomia dels centres, de llurs

projectes educatius, metodologies i context socioeducatiu, requereix diverses modalitats d'avaluació), **justa** (que no compari realitats diferents entre si) i **rigorosa** (que faci servir les eines tècniques adients), adaptada a la societat del segle XXI, on cada vegada hom valora més diferents tipus de capacitats cognitives, entre d'altres, relacionades amb la comprensió, la interpretació, l'anàlisi crítica i el desenvolupament del pensament creatiu.

L'avaluació serveix per a continuar educant i fer-ho millor: cal proposar mesures, i, conseqüentment, recursos. I quan hi ha recursos, s'han de retre comptes: és un requisit democràtic. Cal revertir el model que ha vingut imposant l'Administració Educativa utilitzant l'avaluació com a mecanisme de promoció o exclusió. Hem de canviar l'enfocament dels exàmens i les revàlides com a estratègies de legitimació d'una classificació, com a naturalització d'una selecció social per via acadèmica.

En l'educació, i encara més en l'obligatòria, l'avaluació ha de tenir per davant de tot una funció formativa, d'ajuda a l'aprenentatge. Una cursa constant d'obstacles i superació de proves i revàlides al final de cada etapa és antipedagògica, sancionadora i excloent. Significa apostar per un model d'ensenyament basat en la pressió de l'examen, contra un altre centrat en les necessitats i motivacions de l'alumnat. Aquesta és la nostra aposta des d'un enfocament pedagògic que respecta el dret de tots i totes a aprendre amb èxit.

Miércoles, 26 de Octubre
#NOaLasReválidas
Retirada de Las reválidas
Derogación de La LOMCE